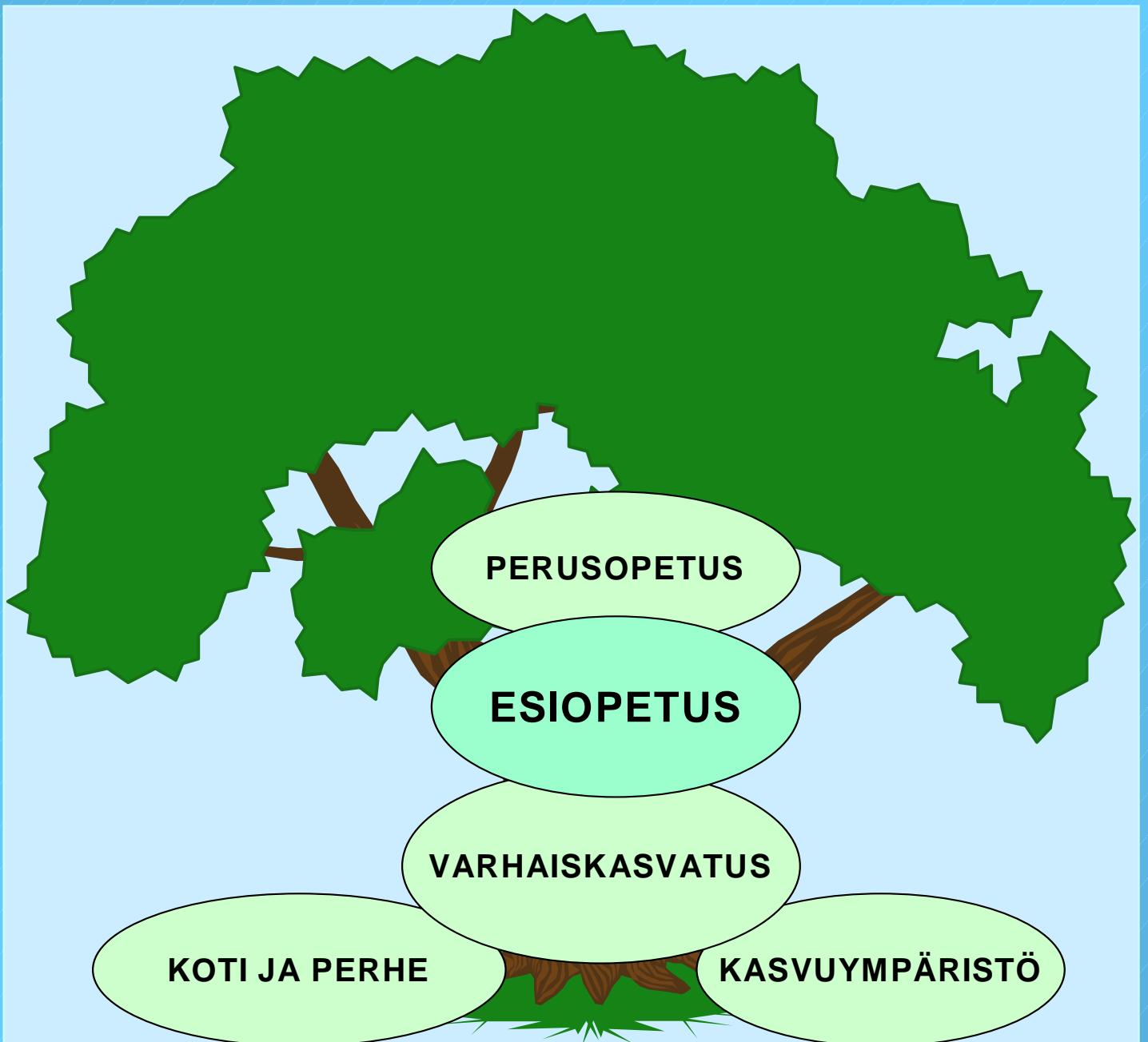

OULUN SALON KUNNAN ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
1. OULUN SALON KUNNAN ESIOPETUSSUUNNITELMA	5
1.1. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN TOIMINTA-AJATUS	5
1.2. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PAINOTUKSET	5
2. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET.....	5
3. ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	6
3.1. OPPIMISKÄSITYS	6
3.3.1. LEIKKI – OPETUSMENETELMÄ JA LAPSEN ELÄMÄN LÄHDE	7
3.2. OPPIMISYMPÄRISTÖN KUVAUS	7
3.3. EHEYTTÄMINEN	9
4. KESKEISET SISÄLTÖALUEET	9
4.1. KIELI JA VUOROVAIKUTUS	9
4.2. MATEMATIIKKA	10
4.3. ETIIKKA JA KATSOMUS	11
4.3.1. EETTINEN JA KATSOMUKSELLINEN KASVATUS	11
4.3.2. USKONTONTOKASVATUS	11
4.3.3. ELÄMÄNKATSOMUSTIETOKASVATUS	12
4.4. YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO	12
4.5. TERVEYS	13
4.6. FYYSSINEN JA MOTORINEN KEHITYS	14
4.7. TAIDE JA KULTTUURI	14
4.7.1. MUSIIKKI	14
4.7.2. KUVATAIDE	15
4.7.3. KÄDENTÄIDOT	16
4.8. TIETOTEKNIikka	16

5. ESIOPETUKSEN YLEINEN TUKI	17
5.1. YHTEISTYÖ KODIN KANSSA	17
5.2. YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA ALKUOPETUKSEN KANSSA	17
5.3. LAPSEN ESIOPETUSSUUNNITELMA	18
5.4. ARVIOINTI	18
5.5. ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLTO	18
5.5.1. ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLLON TYÖRYHMÄ	20
5.5.2. TERVEYDENHOITAJA	21
5.5.3. PSYKOLOGI	21
5.5.4. SOSIAALITYÖNTEKIJÄ / PERHETYÖNTEKIJÄ	22
5.5.5. ERITYISLASTENTARHANOPETTAJA	22
5.5.6. KIERTÄVÄ ERITYISLASTENTARHANOPETTAJA	22
5.5.7. PÄIVÄKODIN JOHTAJA	22
5.5.8. LAPSIKOHTAINEN AVUSTAJA JA RYHMÄAVUSTAJA	23
5.5.9. KRIISI- JA TURVALLISUUSSUUNNITELMAT	23
5.5.10. MUITA LAPSEN HYVINVOINTIA EDISTÄVIÄ TUKIPALVELUITA	23
6. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN ESIOPETUS	24
6.1. ERITYINEN TUKI	24
6.2. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAN LAPSEN OPETUKSEN YKSILÖLLISTÄMINEN	24
6.3. TOIMINTAPERIAATTEITA	25
7. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN ESIOPETUS	26
7.1. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN LASTEN ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN	26
8. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN JA OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	26

ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN LAATINUT TYÖRYHMÄ:

Ahola Leila, luokanopettaja, Kirkonkylän koulu
Herranen Tuula, vs.päiväkodin johtaja, Kauppiaantien päiväkoti
Jokirinta Arja, luokanopettaja, Pitkäkankaan koulu
Koistinen Antti, päiväkodin johtaja, Salonpään päiväkoti
Lawson Anna-Maija, vs.päivähoidon johtaja, Hyvinvointipalvelut
Marttila Vuokko, lastentarhanopettaja, Kirkonkylän koulu
Paakkolanvaara Tarja, lastentarhanopettaja, Pitkäkankaan koulu
Säilynkangas Anne, lastentarhanopettaja, Kirkonkylän koulu
Särkkä Mirja, luokanopettaja, Salonpään koulu

JOHDANTO

Oulunsalon kunnassa on esiopetusta toteutettu päiväkodeissa osana varhaiskasvatusta ja syksyllä 2000 alkoi esiopetus myös opetustoimen alaisuudessa. Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on ollut subjektiivinen oikeus päivähoidon vuodesta 1996 lukien.

Opetushallitus hyväksyi v. 1996 esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet, joita tuli noudattaa opetustoimen puolella järjestetyssä esiopetuksessa ja STAKES suositti niiden noudattamista myös päivähoiton yhteydessä annettavassa esiopetuksessa. Päiväkotien henkilöstön ja alkuopettajien yhteistyönä Oulunsalon kunnan esiopetussuunnitelmaa on työstetty v. 1995 lähtien. Vuonna 1997 perustettiin esiopetustyöryhmä suunnittelemaan esiopetuksen opetussuunnitelmaa edellä mainittuja perusteita vastaavaksi, tietämättä vielä silloin tulossa olevasta valtakunnallisesta uudistuksesta. Kunnan esiopetussuunnitelma hyväksyttiin uudistettuna vuonna 1998 hyvinvointi- ja sivistyslautakunnissa.

Kuntalaisille tehtiin esiopetuskysely syksyllä 1997. Esiopetustyöryhmä kartoitti esiopetuskokeilun käynnistämistä Oulunsalossa Salonpähän syksyllä 1998, johon kunta haki valtion rahoitussuutusta. Opetusministeriö hylkäsi hakemuksen.

Esiopetus uudistui valtakunnallisesti v. 1999 kun hallitus päätti, että oikeus esiopetukseen ja kuntien velvollisuus esiopetuksen järjestämiseen tulee voimaan 1.8.2001. Kunnat voivat halutessaan järjestää esiopetusta uusien säännösten mukaan jo v. 2000. Vuonna 1999 kunnanvaltuusto päätti, että kaikkia 6-vuotiaita koskeva esiopetus aloitetaan Oulunsalossa jo v. 2000. Esiopetuksen järjestämisen aloittaminen kahden hallintokunnan alaisuudessa koko ikäluokkaa koskevana asiana on merkittävä tapaus. Tämän vuoksi yhteistyö eri hallintokuntien välillä on erittäin tärkeää.

Keväällä 2000 Oulunsalosta osallistuttiin OPS:n valtakunnallisten perusteiden suunnitteluun alueverkon kautta. Oulunsalo kuului Pohjois-Suomen alueverkkoon, jonka työtä veti Oulun kaupunki. Valtakunnalliset opetushallituksen julkaisemat ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2000 julkaistiin 19.12.2000. Näiden perusteiden mukainen kunnan esiopetussuunnitelma tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2002.

Vuonna 2000 koottiin Oulunsalon kunnan esi- ja alkuopetuksen yhteistyöverkko. Yhteistyöverkosta koostuva työryhmä tarkistaa ja muokkaa Oulunsalon kunnan esiopetussuunnitelman valtakunnallisten esiopetuksen perusteiden mukaiseksi. Esiopetussuunnitelma on laadittu työvälineeksi henkilökunnalle ja sen pohjalta sekä kunnalliset että yksityiset yksiköt tekevät omat opetus- ja toimintasuunnitelmansa.

1. OULUN SALON KUNNAN ESIOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

1.1. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN TOIMINTA-AJATUS

Esiopetuksella tarkoitetaan suunnitelmallista opetusta ja kasvatusta, jota lapsille tarjotaan ennen oppivelvollisuuteen kuuluvan opetuksen antamista joko päivähoitossa tai peruskoulussa.

Esiopetus osana varhaiskasvatusta ja perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta sisällöllisesti johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden. Esiopetusta annetaan Oulunsalossa päivähoitossa 3-6 –vuotiaiden ryhmissä tai erillisissä esiopetusryhmissä sekä kouluissa omissa esiopetusluokissa tai mahd. yhdysluokissa. Esiopetuksen järjestämisessä tulee siten ottaa huomioon toisaalta muun varhaiskasvatuksen ja toisaalta perusopetuksen tavoitteet ja sisällöt.

Esiopetusta toteutettaessa päivähoiton ja koulun toiminnan tulee edistää kestävä kehityksen periaatetta. Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan kasvatuksessa sitä kasvatuksen henkeä, jonka mukaan kestävä kehityksen päämääränä on turvata nykyisille sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet niin että tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää omia tarpeitaan ei vaaranneta. Esi- ja alkuopetus muodostavat lapsilähtöisen kokonaisuuden, mikä vahvistaa oulunsalolaisten lasten oppimisedellytyksiä ja tervettä itsetuntoa.

1.2. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PAINOTUKSET

Lapselle tarjotaan mielikuvia ja elämyksiä omasta kulttuurista ja lähiympäristöstä. Hän tutustuu luontoon ja oppii kunnioittamaan sitä. Hän oppii ymmärtämään ja arvostamaan erilaisia ympäristöjä. Arkielämän tietojen ja kokemusten varassa lapsi oppii ottamaan vastuuta asioiden hoidossa ja luo itselleen merkityksellisen ja viihtyisän kotikunnan elää ja asua. Pyritään vastaamaan niihin haasteisiin, joita kansainvälistyminen tuo mukanaan.

Esiopetusta antavissa yksiköissä on omia toiminnan painopistealueitaan, jotka suunnitellaan yhteistyössä henkilöstön ja vanhempien kanssa. Nämä voidaan kirjata yksikkökohtaisiin opetussuunnitelmiin ja tarkentaa vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa.

2. ESIOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on vahvistaa lapsen oppimisedellytyksiä ja tervettä itsetuntoa tarjoamalla hänelle myönteisiä oppimiskokemuksia ja mahdollisuuksia monipuoliseen vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa.

Esiopetuksessa edistetään, tuetaan ja seurataan lapsen fyysisten, kognitiivisten ja sosioemotionaalisten sekä muiden oppimisen valmiuksien kehittymistä ja ennaltaehkäistään näillä alueilla mahdollisesti ilmeneviä vaikeuksia. Esiopetuksen tehtävänä on myös edistää lapsen kasvua ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen ohjaamalla häntä vastuulliseen toimintaan ja yhteisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamiseen sekä toisten ihmisten arvostamiseen.

Esiopetuksella on vastuu yhteisesti hyväksytyjen arvojen välittämisessä. Uskonnollisen ja elämäntieteellisen kasvatuksen lähtökohtana on kodin vakaumuksen kunnioittaminen.

Esiopetuksen tavoitteet määräytyvät toisaalta kunkin lapsen yksilöllisistä kehittymistarpeista ja toisaalta yhteiskunnan tarpeista. Tavoitteena on kehittää lapsen persoonallisuutta monipuolisesti leikin ja toiminnan kautta, lapsen omista lähtökohdista.

- Lapsen kieli- ja kulttuuri-identiteetti sekä myönteinen minäkuva vahvistuvat.
- Lapsen elämänhallinta kehittyy - omatoimisuus perustaidoissa, itsenäisyys, aloitteellisuus, ja keskittymiskyky – myönteisessä kannustavassa ilmapiirissä.
- Lapsi kasvaa vastuuntuntoiseksi yhteisön jäseneksi, joka ottaa toiset huomioon ja on halukas auttamaan muita. Hän oppii ymmärtämään tasavertaisuutta ja hyväksymään ihmisten erilaisuuden rikkautena. Hän oppii ymmärtämään yhteiselämän pelisääntöjä ja oppii sitoutumaan niihin. Lapsi oppii sietämään pettymyksiä.
- Lapsi saa tutustua paikalliseen, kansalliseen ja muihin kulttuureihin.
- Lapsi oppii pohdintaa oikeasta ja väärästä.
- Lapsi sisäistää hyvät tavat ja ymmärtää niiden merkityksen osana jokapäiväistä elämäämme.
- Lapsi oppii nauttimaan luonnosta, kunnioittamaan elämää, huolehtimaan lähiympäristöstään ja ymmärtämään oman toimintansa vaikutukset.

3. ESIOPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1. OPPIMISKÄSITYS

Esiopetuksessa oppiminen on aktiivinen, aikaisempiin tietorakenteisiin pohjautuva päämääräsuuntautunut prosessi, joka usein sisältää ongelmanratkaisua. Näin tietoa ei voida suoraan opettamalla siirtää lapselle, vaan lapsi itse rakentaa aikaisemmin omaksumiensa käsitysten ja uuden tiedon pohjalta uudet käsityksensä. Oppimista tapahtuu opittavan aineksen, aikaisemmin muodostuneiden tietorakenteiden sekä ajattelun vuorovaikutuksessa. Vertaisryhmän vuorovaikutustilanteissa lapset oppivat yhdessä toisten kanssa ja toisiltaan antamalla virikkeitä toistensa ajattelun ja mielikuvituksen kehittymiseen.

3.1.1. LEIKKI – OPETUSMENETELMÄ JA LAPSEN ELÄMÄN LÄHDE

Lapsen elämään kuuluu leikki ja sadun maailma. Leikki edistää mielikuvituksen, persoonallisuuden ja abstraktin ajattelun kehittymistä. Lapselle tulee antaa mahdollisuus monenlaiseen leikkiin (esine-, rakentelu-, rooli- sekä sääntöleikkiin) sekä aikuisen ohjaamaan että vapaaseen, lapsesta itsestä lähtevään leikkiin. Leikkitilanteissa lapset harjaantuvat toimimaan itsenäisesti. He harjoittelevat leikeissään uusimpia oppejaan ja valmiuksiaan sekä sosiaalisia taitojaan (mm. toisen huomioon ottamista, kuuntelemista, tunteiden käsittelyä). Leikki on asioiden järjestämistä ja kokemusten käsittelyä, tapa hahmottaa maailmaa. Lapsi ilmentää leikeissä asioita, joita hän ei vielä muuten ymmärrä.

3.2. OPPIMISYMPÄRISTÖN KUVAUS

Oppimisympäristön on tuettava monipuolisesti lapsen kasvua ja oppimista sekä annettava mahdollisuuksia vuorovaikutukseen. Sen tulee olla myös kieliympäristönä virikkeinen ja mahdollistaa lapsen kielellistä kehitystä tukevaa toimintaa.

Esiopetuksen oppimisympäristö luodaan yhteistyössä kaikkien esiopetuksen järjestämiseen osallistuvien kanssa. Toiminnan lähtökohtina ovat lapsen tarpeet ja edellytykset sekä kiinnostuksen kohteet ja mahdollisuudet yhteistoimintaan.

Hyvässä oppimisympäristössä vallitsee positiivinen, iloinen, avoin, turvallinen ja rohkaiseva ilmapiiri. Se tarjoaa lapselle tilaisuuksia havaitsemiseen, elämyksiin ja pohdintaan. Oppimisympäristön tulee olla myös esteettisesti miellyttävä. Fyysisen ympäristön on oltava kodikas, riittävän tilava ja muunneltavissa erilaiseen toimintaan. On tärkeää, että lapsi on mukana vaikuttamassa oppimisympäristöä rakennettaessa ja muokattaessa. Myös ulkotilojen ja lähiympäristön tulee tukea lapsen fyysistä ja psyykkistä kehittymistä.

Oppimisympäristön on tarjottava keinoja ja ohjausta kunkin lapsen henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Tämä edellyttää riittäviä toiminta- ja havaintovälineitä, leikkivälineitä, monipuolisia työskentelymateriaaleja sekä kirjallisuutta ja tietokoneita.

Oppimisympäristöä suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat yhteistyössä henkilöstö, huoltajat ja lapset eri sidosryhmien kanssa.

Kuvio 1. Esiopetuksen tehtävä, toiminta-ajatus, oppimiskäsitys ja oppimisympäristö

KASVATTAJA yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa lasten, huoltajien, muun henkilökunnan sekä muiden yhteistyötahojen kanssa suunnittelee, toteuttaa ja arvioi

tarjoaa tilaisuuksia havaintoihin, elämyksiin ja kokeilemiseen

antaa aikaa pohtimiseen, tutkimiseen ja oppimiseen

luo tilanteita yhdessä-oppimiseen

tukee jokaisen lapsen yksilöllistä kehitystä ja kasvua, minäkuva ja tervettä itsetuntoa

ei anna valmiita ratkaisuja

LAPSI AKTIIVISENA OPPIJANA

utelas iloinen innostuva tutkiva kokeileva
 leikkivä toimiva pohtiva kyselevä rohkea
 mielikuvitusta yhdessä toimimista elämyksiä kokemuksia
 oivalluksia seikkailua jännitystä ongelmanratkaisua

tukee pohdintoja oikeasta ja väärästä

hankkii lasta kiinnostavia materiaaleja ja välineitä

MINÄ USKALLAN

- * itsetunto
- * omatoimisuus
- * avoimuus
- * arvostaminen
- * tehdä omaperäisiä ratkaisuja
- * kertoa ajatuksistani

MINÄ KEKSIN

- * ajattelu, uteliaisuus
- * kieli
- * liike
- * eläytyminen, luovuus
- * mielikuvitus
- * oivallus
- * kokonaisilmaisu

MINÄ OPIN

- * vuorovaikutus
- * kuunteleminen
- * itsenäisyys
- * keskittymiskyky
- * rohkea ilmaisu
- * tiedot ja taidot sekä niiden käyttäminen

POSITIVINEN, TURVALLINEN, ILOINEN, AVOIN JA ROHKASEVA OPPIMISYMPÄRISTÖ

LAPSI KOKEE

- * turvallisuutta
- * iloa, pettymyksiä
- * yksilöllisyyttä
- * rohkeutta ilmaista itseään - ajatuksia ja tunteita
- * oppimista ja onnistumisen elämyksiä
- * kunnioitusta
- * läheisyyttä
- * yhteenkuuluvuutta

TASAPAINOINEN, MYÖNTEINEN MINÄKUVA JA ITSETUNTO

OSAA HYVÄT TAVAT

TASAVERTAINEN, HYVÄKSYY ERILAISUUDEN

VASTUUNTUNTOINEN TOISET HUOMIOIVA YHTEISÖN JÄSEN

YHTEISTYÖKYKYINEN ITSENÄINEN

Kuvio 1.

KASVU INHIMILLISYYTEEN

3.3. EHEYTTÄMINEN

Esiopetus pohjautuu opetuksen eheyttämiseen. Eheyttävä opetus muotoutuu kokonaisuuksista, jotka liittyvät toisaalta lapsen elämänpiiriin ja toisaalta lapsen maailmankuvaa laajentaviin ja jäsentäviin sisältöihin. Eheytetyn opetuksen tavoitteista neuvotellaan yhdessä ja ne tiedostetaan siinä yhteisössä, jossa lapsi elää.

Eheyttämisen monimuotoisuuden tulee ilmetä siten, että eri tiedonalat otetaan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon ja niitä tarkastellaan osana kulloinkin valittua kokonaisuutta. Teemakokonaisuuksien valinnassa pyritään löytämään lapsille merkitykselliset asiat ottamalla heidät mukaan teemojen suunnitteluun.

Eheytyt kokonaisuudet ja oppimisprosessi ovat tärkeämpiä kuin yksittäiset sisällöt. Kokemusten ja tietojen käsittely vuorovaikutuksessa aikuisten ja lasten kanssa monin eri tavoin on oppimisen keskeinen osa. Työtapoja määrittävät opetuksen tavoitteet ja tarkoituksenmukaisuus. Monipuolisella työtapojen käytöllä pyritään saamaan erilaisia kokemuksia ja taitoja eri tiedonaloista. Esiopetuksessa tiedonalojen sisältöjen avulla lapsi laajentaa maailmankuvaansa ja oppii itsestään oppijana. Esiopetuksen sisältöaluejako on tarkoitettu ohjaamaan opettajan työtä.

4. KESKEISET SISÄLTÖALUEET

4.1. KIELI JA VUOROVAIKUTUS

Tavoitteet

Kieli on ajattelun ilmaisun väline. Esiopetuksessa tulee tukea lapsen ajattelun, sosiaalisuuden, tunteiden ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja oppimisprosessia erityisesti kielen avulla.

Lasta rohkaistaan ja ohjataan niin, että hänestä vähitellen kasvaa aktiivinen puhuja ja kuuntelija monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa, niin arkisissa viestintätilanteissa kuin oppimistilanteissakin.

Esiopetuksessa luodaan pohjaa luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle. Lapsen aikaisemmat kokemukset ja taidot ovat pohjana esiopetuksen lukemaan ja kirjoittamaan oppimisen prosesseissa.

Tavoitteena on herättää ja lisätä lapsen mielenkiintoa suullisen ja kirjoitetun kielen havainnointiin, tutkimiseen ja kehittää kielellistä tietoisuutta.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - kuvalukutaito - sanarytmit - riimit, lorut, sanaleikit, äänteet, sadut ja tarinat - käsite- ja sanavaraston laajentaminen - kuuntelu- ja keskittymistaidon harjoittaminen - oma ilmaisu ja esiintyminen - vieraan kielen "maistelua" - yksilö- ja ryhmätyöskentelyn harjoittaminen - kirjaston käyttöä - viestintävälineisiin tutustuminen - kirjaimiin ja kirjainmuotoihin tutustuminen 		

4.2. MATEMATIIKKA

Tavoitteet

Lasta ohjataan kiinnostumaan luonnollisista, arkipäivän tilanteista nousevista matemaattisista ilmiöistä. Lapsi oppii ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja periaatteita. Tuetaan myönteistä suhtautumista matematiikkaan. Lapsen tulisi kokea matematiikka hauskana, mielenkiintoisena ja haastavana.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää matemaattisen ajattelun kehittämiseen. Tällöin oppimisessa korostetaan toiminnallisuutta, mikä edellyttää runsasta, monipuolista välineistöä ja materiaalia.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - vertailu, luokittelu, lajittelu, sarjoittaminen - suunnat - määrät (vähän ,paljon, yhtä paljon) - 3-ulotteisen ympäristön tutkim. - aikakäsitteitä - kello: tasatunnit - numerokäsite ja numeroihin tutustuminen - lukukäsite lukualueella 0-10 - geometrisia kuvioita ja kappaleita - ongelmanratkaisua - raha - päässäalaskua - arviointia 		

4.3. ETIIKKA JA KATSOMUS

Uskonnon ja omantunnon vapaus on perustuslain 11 §:n turvaama oikeus, jota esiopetusikäisten kohdalla käyttää huoltaja. Esiopetukseen sisältyy eettistä kasvatusta ja kulttuurista katsomuskasvatusta. Perustuslain 6 §:n säännösten puitteissa esiopetukseen sisältyy myös uskontokasvatusta ja sille vaihtoehtoista elämäkatsomustieto- kasvatusta. Huoltajan valinnan mukaan lapsi osallistuu tällöin joko järjestettyyn uskontokasvatukseen, elämäkatsomustietokasvatukseen tai muuhun opetukseen.

4.3.1. EETTINEN JA KATSOMUKSELLINEN KASVATUS

Tavoitteet

Eettisen ja katsomuksellisen kasvatuksen tärkein lähtökohta on yhteistyö huoltajien kanssa. Yhteistyö perustuu kodin vakaumuksen kunnioittamiseen. Turvallinen kasvuympäristö ja turvalliset rajat luovat perustan kaikelle kasvatukselle. Esiopetuksen eettinen kasvatusta sisältyy kaikkeen toimintaan ja on koko ryhmän yhteistä.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - lapsen sisäisen moraalin vahvistaminen; oikean ja väärän erottaminen - rehellisyys ja oikeudenmukaisuus - erilaisuuden hyväksyminen ja kunnioittaminen - empaattisuus; arvostus lähimmäistä kohtaan - lähimmäisenrakkaus, anteeksi- pyytäminen / anteeksiantaminen - vastuu omasta käyttäytymisestä - itsehillintä - ristiriitojen käsittely 		

4.3.2. USKONTOKASVATUS

Tavoitteet

Uskontokasvatuksen tavoitteena puolestaan on mahdollisuus kohdata uskontoon liittyviä asioita ja tutustua uskonnollisiin juhliin sekä siihen, miten ja miksi niitä vietetään. Tavoitteena antaa mahdollisuus tutustua oman uskonnon keskeisiin sisältöihin.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - kristillisen uskonkäsityksen ja juhlapyhien huomioiminen - lapsen ja perheen uskonnollisen vakaumuksen kunnioittaminen - mahdollisuus turvallisuuden, hiljaisuuden, hartauden ja kiitollisuuden kokemiseen - toisen hiljentymisen kunnioittaminen - lasten uskonnollisten kysymysten pohtiminen ja ihmettely - hengelliset laulut ja virret 		

4.3.3. ELÄMÄNKATSOMUSTIETOKASVATUS

Tavoitteet

Elämäkatsomustietokasvatuksen tavoitteena on kehittää valmiuksia kohdata vakaumuksellisia kysymyksiä, jotka liittyvät ihmissuhteisiin, kulttuuri-identiteettiin, ihmisen ja luonnon suhteeseen ja yhteisöön.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - suvaitsevaisuus - oikeudenmukaisuus - reiluus - rohkeus - oma identiteetti - hyvántahtoisuus - huolenpito 		

4.4. YMPÄRISTÖ- JA LUONNONTIETO

Tavoitteet

Esiopetuksen tavoitteena ympäristö- ja luonnontiedossa on, että lapsi oppii ymmärtämään ja arvostamaan luonnonvaraista ja rakennettua ympäristöä, erilaisia ihmisiä ja kulttuureja sekä tuntemaan oman toimintansa vaikutuksen lähiympäristöönsä. Lapsi tutustuu lähiympäristöönsä tutkimalla ja retkeillen muodostaen omien kokemusien avulla suhteensa siihen.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
Aihealueita: <ul style="list-style-type: none"> - lähiympäristöön tutustuminen huomioiden Oulunsalossa olevat kohteet esim. Papinkari, Varjakka, Umpimähkä - kierrätys, siisteys, roskaaminen - yhteiset säännöt - lajintuntemus - luonnonsuojelu: ihminen osana luontoa - elollinen ja eloton luonto - aika, avaruus - juhlat ja kulttuuri - kansainvälisyys 		

4.5. TERVEYS

Tavoitteet

Esiopetuksessa edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä sekä kasvua ja kehitystä. Lasta autetaan tiedostamaan itsensä suhteessa muihin ja ympäristöön antamalla myönteisiä kokemuksia ja osallistumisen mahdollisuuksia. Luonnollisissa arkipäivän tilanteissa edistetään lapsen valmiuksia ymmärtää ja ottaa vastuuta omasta terveydestään ja turvallisuudestaan. Lasta ohjataan liikkumaan turvallisesti lähiympäristössä.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
Minä ja muut <ul style="list-style-type: none"> - minä ja perheeni - opettelen huolehtimaan tavaroistani - käytöstavat - yhteistyötaidot Ihminen <ul style="list-style-type: none"> - ulkoilu ja terveellinen ruoka - tasapaino työn, levon ja virkistyksen välillä - oikea pukeutuminen - yleinen hygienia - ensiapu Liikenne <ul style="list-style-type: none"> - turvallinen liikkuminen liikenteessä jalankulkijana ja pyöräilijänä - turvalaitteet: pyöräilykypärä, turvavyö, heijastin 		

4.6. FYYSINEN JA MOTORINEN KEHITYS

Tavoitteet

Tavoitteena on lapsen luontaisen liikkumisen tukeminen, ylläpitäminen ja kehittäminen. Liikkumisen ja leikin avulla harjaannutetaan lapsen fyysistä ja motorista kuntoa, liikehallintaa, motorisia perustaitoja ja kognitiivista kehitystä. Ohjatun liikunnan lisäksi lapselle annetaan mahdollisuuksia omaehtoiseen liikunnalliseen toimintaan ja leikkiin sekä onnistumisen elämyksiä.

Sisällöt

Esiopeetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - yleisurheilu: juoksuja, hyppyjä, heittoja - suunnistus, retkeily - seikkailuliikunta - sisä- ja ulkoleikit - perus-, väline-, ja telineliikunta - nassikkapaini - luova liikunta - musiikkiliikunta - uinti - hiihto - luistelu - palloilut 		

4.7. TAIDE JA KULTTUURI

Tavoitteet

Taide- ja kulttuurikasvatuksen avulla tuetaan lapsen luovuuden, mielikuvituksen ja itseilmaisun kehittymistä. Omakohtaiset elämykset ja leikit eri taiteiden alueilla rikastuttavat lapsen ajatus-, kokemus- ja tietomaailmaa, mikä virittää lasta kokeilemaan uusia ilmaisualueita.

4.7.1. MUSIIKKI

Tavoitteet

Tavoitteena on herättää lapsen kiinnostus musiikkiin ja tarjota myönteisiä musiikki-elämyksiä.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - laulaminen ja kuunteleminen - soittaminen: kehosoitimet, rytmisoitimet, yhteissoitto - perus- ja sanarytmin harjoittelu ja rytmileikit - musiikin peruskäsitteisiin tutustumista - musiikkiliikunta ja itseilmaisun kehittäminen musiikin avulla 		

4.7.2. KUVATAIDE

Tavoitteet

Tavoitteena on havaintokyvyn harjaannuttaminen, tunteiden ilmaiseminen ja tuntuman saaminen erilaisiin materiaaleihin ja työvälineisiin sekä työskentelyprosesseihin. Opetellaan huolehtimaan työvälineistä oikeaoppisesti. Lapset kokevat työn iloa ja saavat onnistumisen elämyksiä. Työrauha sekä oman ja toisen työn kunnioittaminen ovat keskeisiä. Lasta tuetaan yksilöllisten ja omaperäisten tuotosten tekemisessä. Lasta ohjataan esteettisen tajunnan kehittämiseen.

Sisällöt

Esiopetus	1.lk	2.lk
<ul style="list-style-type: none"> - piirustus: lyijykynä, hiili, väriliidut, tussit - maalaaminen: sormivärit, vesivärit, peitevärit - värioppi: värien tunnistaminen ja sekoittaminen - muovailu ja rakentelu: muovailuvahat, -massat, savi, lumi, hiekka - painanta ja grafiikka: luonnonmateriaalit, leimasimet, sabloonat - taiteeseen tutustuminen - kuvaviestintä - välinehuolto 		

4.7.3. KÄDENTÄIDOT

Tavoitteet

Kädentaidot sisältävät askartelun, tekstiilikäsityön ja teknisen työn. Tavoitteena on, että lapsi oppii arvostamaan kädentaitoja arkielämän hyödyllisiä taitoina. Tekemisen ilo antaa mahdollisuuden onnistumisen elämyksiin. Lasta ohjataan arvostamaan ja arvioimaan ympäristönsä perinteitä ja nykypäivän esinekulttuuria käyttäen hyväksi ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia.

Sisällöt

Esiopetus	- 1.lk	- 2.lk
	<ul style="list-style-type: none"> - leikkaaminen: sekä vapaasti että piirrettyä suoraa, kaarevaa ja polveilevaa pitkin, spiraali - liimaaminen - paperityötavat: taittelut, reiittäminen, repiminen, rypistely - askartelu: luonnon-, ja jäte- ja muut materiaalit, teema-askartelut - tekninen työ: -puu: liimaaminen, sahaaminen, naulaaminen, hiominen, maalaaminen -metalli: folion leikkaaminen ja muotoileminen, rautalangan taivutus -muovi: materiaaliin tutustuminen - tekstiilityö: -lankatyöt -ompelu- ja kangastyöt 	

4.8. TIETOTEKNIikka

Tavoite

Tavoitteena on, että lapset tutustuvat tietotekniikkaan ja tietokoneen käyttöön. Pyritään hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia eri sisältöalueilla.

5. ESIOPETUKSEN YLEINEN TUKEA

5.1. YHTEISTYÖ KODIN KANSSA

Esiopetuksen henkilöstöllä ja huoltajilla on yhteinen kasvatusvastuu lapsesta. Ensisijainen kasvatusvastuu on vanhemmilla. Esiopetuksen henkilöstö tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa osaltaan lapsen kasvatuksesta esiopetuksen aikana. Esiopetuksen perustana ovat keskustelut lapsen huoltajien kanssa, joissa käydään arvokeskustelua kasvatuksesta ja muista lapseen liittyvistä asioista.

Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kasvua, kehitystä ja oppimista sekä lisätä turvallisuutta ja hyvinvointia esiopetuksessa. Toimiva yhteistyö kodin, päiväkodin, koulun, terveys- ja sosiaalityön sekä lähiympäristön kanssa luo hyvät edellytykset lapsen turvalliselle varhais- kasvatukselle.

Yhteistyö huoltajien kanssa on parhaimmillaan päivittäistä ja keskustelut lapsen kasvamisesta ja oppimisesta on normaalia arkipäivää. Muina yhteistyömuotoina voivat olla esimerkiksi vanhempainillat, tapahtumat ja tempaukset.

5.2. YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA ALKUOPETUKSEN KANSSA

Lapsen siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen huomioidaan hänen aikaisempi kehitys- ja oppimishistoriansa. Apuna voidaan käyttää lapsen kasvunkansiota ja esiopetuksen suunnitelmaa. Lapsen kanssa pyritään löytämään hänen vahvuutensa sekä tunnistamaan kehitettäviä osa-alueita.

Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteistyö voi sisältää:

- erityisopettajan tai erityislastentarhanopettajan mukaan tulo esiopetukseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
- moni ammatillinen yhteistyö oppimisvaikeuksien varhaisessa tunnistamisessa
- yhteisiä koulutuksia ja toiminnan yhteistä suunnittelua
- yhteisiä retkiä ja teemapäiviä
- kummiluokkatoimintaa
- koulutulokkaiden vierailuja kouluun pitkin lukuvuotta
- esiopetuksen vanhempainillassa keväällä voi olla opettaja mukana
- siirtokeskustelut keväisin
- esiopettajien ja opettajien yhteiset tapaamiset syksyisin koulualueittain> sovitaan tulevan vuoden yhteistyötavat ja kirjataan ne toimintasuunnitelmaan

5.3. LAPSEN ESIOPETUSSUUNNITELMA

Esiopetuksen aloitusvaiheessa opettaja laatii yhteistyössä huoltajien ja mahdollisesti lapsen kanssa lapsen esiopetussuunnitelman (liite 1), jonka avulla pyritään turvaamaan lapselle parhaat edellytykset kasvaa ja oppia. Suunnitelmassa kiinnitetään huomiota yksilön kehityksen kannalta olennaisiin tekijöihin, kuten lapsen kasvulle ja kehitykselle asetettaviin tavoitteisiin sekä arvioidaan lapsen vahvuuksista ja vaikeuksista. Esiopetussuunnitelma siirtyy tulevalle luokanopettajalle vanhempien välityksellä.

5.4. ARVIOINTI

Esiopetuksessa arviointi perustuu siihen, miten hyvin esiopetuksen yleiset tavoitteet ja mahdollisessa lapsen esiopetuksen suunnitelmassa tai muulla tavoin asetetut lapsen tavoitteet toteutuvat. Arviointia suoritetaan jatkuvasti opettajan ja lapsen vuorovaikutuksessa työskentelyn ja oppimisprosessin edetessä. Palautetta annetaan opettajan ja huoltajien sekä mahdollisesti myös lapsen kanssa käytävissä säännöllisissä keskusteluissa.

Opettajan tulee yhteistyössä muun henkilöstön kanssa edistää lapsen edellytyksiä itsearviointiin, mikä tukee erityisesti lapsen minäkuvan kehittymistä ja oman työskentelyn jäsentämistä. Arvioinnissa painotetaan lapsen kasvu- ja oppimisprosessin edistymistä pikemmin kuin vain tavoitteiden saavuttamista. Esiopetuksen päätteeksi voidaan antaa osallistumistodistus. Todistusta voidaan täydentää kuvaamalla järjestettyä esiopetusta.

5.5. ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLTO

Esiopetuksen oppilashuolto on lapsen kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimista. Esiopetuksen oppilashuolto on osa muun varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen oppilashuollollista jatkumoa. Sillä edistetään välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria ja varmistetaan kaikille tasavertainen kasvamisen ja oppimisen mahdollisuus.

Esiopetuksen oppilashuolto kuuluu kaikille esiopetuksessa työskenteleville. Sitä toteutetaan yhteistyössä kotien kanssa. Päiväkotien esiopetukseen osallistuvien lasten asiat menevät esiopetuksen oppilashuollon kautta ja koulujen esiopetukseen osallistuvien lasten asiat siirtyvät kyseisen koulun oppilashuoltoon.

Esiopetuksen oppilashuolto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Esiopetuksen oppilashuollon tavoitteena on luoda terve ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö sekä lapsen kehityksen ja oppimisen esteiden varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen.

Lapsi voi tarvita tukea fyysisen, tiedollisen, taidollisen tai tunne-elämän tai sosiaalisen kehityksen osa-alueilla eripituisia aikoja. Tuen tarve voi syntyä myös tilanteissa, jossa lapsen kasvuolot vaarantavat tai eivät turvaa hänen terveyttään tai kehitystään.

Lapsen tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana esiopetuksessa on vanhempien ja kasvatushenkilöstön havaintojen yhteinen tarkastelu tai lapsen aiemmin todettu erityisen tuen tarve. Kasvatushenkilöstön tulee aina ensin tiedottaa vanhempia lapsen tuen tarpeesta ja viedä tarvittaessa asiaa eteenpäin vanhempien luvalla. Vanhemmat pyydetään mukaan yhteistyöhön lapsen asioita käsiteltäessä.

ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖTAHOT

5.5.1. ESIOPETUKSEN OPPILASHUOLLON TYÖRYHMÄ

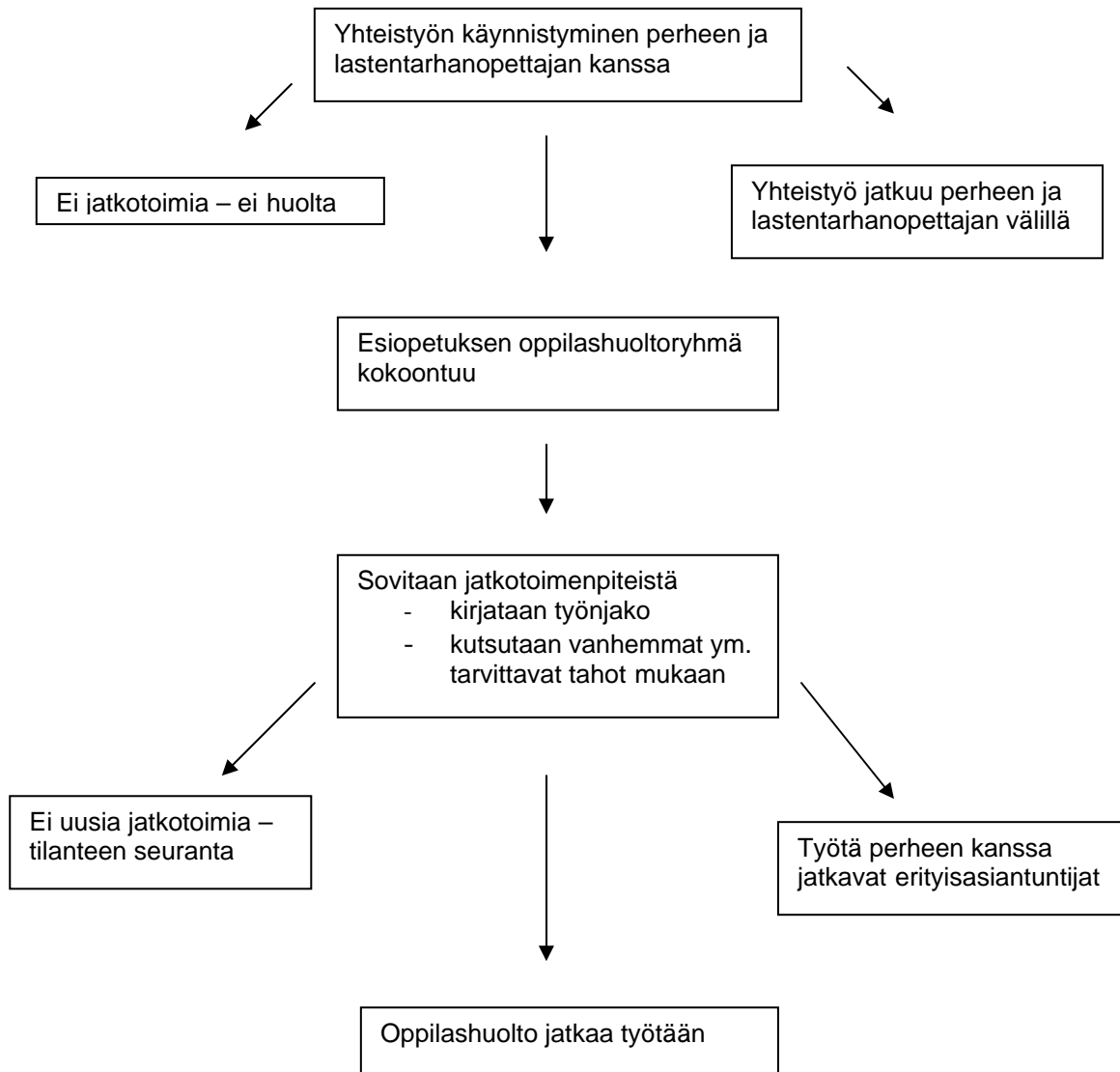
Lapsen tuen tarvetta määriteltäessä on olennaista tunnistaa ja määritellä lapsen yksilölliset toimintamahdollisuudet eri ympäristöissä ja kasvatuksellisissa tilanteissa sekä niihin liittyvät tuen ja ohjauksen tarpeet. Tuen järjestämisen tukena toimii ja esiopetuksen oppilashuollon työryhmä. Ryhmään kuuluu kiertävä erityislastentarhanopettaja (koollekutsuja), erityislastentarhanopettaja, lasten psykologi, päiväkodin johtaja, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä ja perhetyöntekijä. Lisäksi käsiteltävään asiaan liittyen kutsutaan mukaan lapsen päiväkodin lastentarhanopettaja ja päiväkodin johtaja, vanhemmat ja muut tarvittavat henkilöt.

Kun lapsi tarvitsee apua, oppilashuoltotyöryhmä määrittelee:

- miten toimitaan
- kuka toimii
- toimenpiteet ja tukitoimet
- seurannan
- mahdollisen konsultaatiotarpeen

OPPILASHUOLTORYHMÄN TEHTÄVÄALUEET

Lapsen liittyvät asiat:	Ennaltaehkäisevä toiminta:	Varhaiskasvatusympäristö:
<ul style="list-style-type: none"> ○ oppimisvaikeudet ○ tutkimuksiin ohjaus ○ mukautus ○ nopeutus, lykkäys ○ teo- ryhmän käyttö ○ poissaolot ○ käytösasiat ○ kiusaaminen ○ kotiolut 	<ul style="list-style-type: none"> ○ esiopetuksen toimintaperiaatteet ○ opetusmenetelmät ○ lapsiryhmän rakenne ○ kiusaamisen ennaltaehkäisy ○ ratkaisukeskeisyys ○ hoito- ja kasvatuskeskustelut ○ kasvatuskumppanuus 	<ul style="list-style-type: none"> ○ myönteinen, turvallinen ja rohkaiseva ilmapiiri ○ yksilöllisyyden tukeminen ja lapsen työskentelytaitojen kehittäminen ○ lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen

TOIMENPITEET LAPSEN ONGELMATILANTEISSA:**5.5.2 TERVEYDENHOITAJA**

Terveystenhoitaja toimii terveydenhuollon ja kouluterveydenhuollon työntekijänä. Hänellä on yleensä asiakassuhde jo lasten perheisiin, ja näin ollen lapsen ja perheen tuntemus on hyvä. Terveystenhoitaja toimii usein linkkinä päiväkodin / koulun ja terveydenhuollon eri sektorien välillä sekä yhteydenpitäjän vanhempiin.

5.5.3 PSYKOLOGI

Asiakkaina ovat pääasiassa alle 16-vuotiaat ja heidän perheensä. Asiakkaat tulevat yleensä terveydenhoitajien, lääkärin, puheterapeuttien, päivähoidon ja koulun ohjaamina. Psykologi auttaa perhettä löytämään ratkaisuja lapsen ongelmatilanteissa käyttäen tarvittaessa psykologisia yksilötutkimuksia ja testejä. Psykologin työn sisältö on mm. oppimisvaikeuksien arviointia, konsultaatiota, ohjausta ja neuvontaa kasvatuskysymyksissä sekä tukea antavaa terapiaa.

5.5.4 SOSIAALITYÖNTEKIJÄ / PERHETYÖNTEKIJÄ

Sosiaali – ja/ tai perhetyöntekijä selvittää tarvittaessa perheen kokonaistilannetta ja etsii yhdessä päiväkodin ja kodin kanssa mahdollisia tukimuotoja. Hän toimii myös yhdyshenkilönä koulun oppilashuoltotyöryhmiin tilanteissa, joissa se yhteistyössä arvioidaan tarpeelliseksi.

5.5.5 ERITYISLASTENTARHANOPETTAJA

Erityislastentarhanopettaja vastaa pedagogisen toiminnan ja ohjauksen suunnittelusta ja toteutuksesta ja lakisääteisen kuntoutussuunnitelman tekemisestä yhteistyössä perheiden ja muiden lapsiryhmän kasvattajien sekä muiden lasta hoitavien tahojen kanssa. Hän vastaa myös lapsen yksilöllisen kehityksen ja kasvun sekä oppimisen ohjaamisesta.

Erityislastentarhanopettaja yhdistää toisiinsa pedagogisen työn sekä lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen sisältöjä sekä vastaa lapsen erityispedagogisesta arvioinnista. Hän toimii myös yhteydenpitäjänä vanhempiin sekä muihin lasta hoitaviin tahoihin.

5.5.6 KIERTÄVÄ ERITYISLASTENTARHANOPETTAJA

Kiertävä erityislastentarhanopettaja toimii kunnan erityisopetuksen asiantuntijana, hän tukee lapsiryhmien henkilökuntaa lasten erityisen tuen tarpeen arvioinnissa, ohjauksessa ja opetuksen suunnittelussa sekä lakisääteisen kuntoutussuunnitelman tekemisessä. Hän konsultoi päivähoidon perushenkilöstöä ja toimii kouluttajana sekä työn ohjaajana.

Kiertävä erityislastentarhanopettaja arvioi kunnan erityispalvelujen tarvetta ja saatavuutta sekä koordinoi perus- ja erityispalveluja. Hän osallistuu erilaisiin työryhmiin, toimii työryhmien vetäjänä ja yhteyshenkilönä perheen sekä muiden lasta hoitavien tahojen välillä sekä kehittää kunnan erityispäivähoitoa.

5.5.7 PÄIVÄKODIN JOHTAJA

Päiväkodin johtaja toimii asiantuntijana päivähoitosijoitusten ym. lasten hoidon – ja esiopetuksen järjestämiseen liittyvissä asioissa. Neuvottelee tarvittaessa perheen kanssa lapsen hoitoon- ja kasvatukseen liittyvistä asioista, jotka vaikuttavat lapsen hoitopaikan valintaan.

5.5.8 LAPSIKOHTAINEN AVUSTAJA JA RYHMÄAVUSTAJA

Lapsikohtainen avustaja turvaa lapsen tasavertaisen osallistumisen päivähoiton toimintaan lapsen resurssien rajoissa. Hän osallistuu lapsen kehityksen eteenpäin saattamiseen perheen ja muun kasvatushenkilöstön kanssa kiertävän erityislastentarhanopettajan tuella.

Ryhmäavustaja toimii yhteistyössä muun kasvatushenkilöstön kanssa siten, että erityistä tukea tarvitseva lapsi saa tarvitsemansa tuen. Hän työskentelee joko yksittäisen lapsen kanssa tai koko lapsiryhmän kanssa.

5.5.9 KRIISI- JA TURVALLISUUSUUNNITELMAT

Yksikkökohtaisten kriisi- ja turvallisuussuunnitelmien tavoitteena on ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisy ja torjunta. Yksikkökohtaisissa kriisi- ja turvallisuussuunnitelmissa on ohjeet erilaisten ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteiden varalle.

5.5.10. MUITA LAPSEN HYVINVOINTIA EDISTÄVIÄ TUKIPALVELUITA

- Ruokailu koulussa ja päiväkodissa
Monipuolinen ruoka tukee lapsen kasvua ja kehitystä sekä edistää hänen terveyttään. Aterian tulee päivittäin kattaa 1/3 kasvavan lapsen ravinnon tarpeesta. Ruokapalveluyksikkö valmistaa aterioita Kirkonkylän koululle, Pitkäkankaan koulukeskukseen, Salonpään koululle ja Pitkäkankaan, Kauppiaantien, Saloilan ja Salonpään päiväkodeille. Valmistuskeittiöinä toimivat Kirkonkylän koulun ja Pitkäkankaan koulukeskuksen keittiöt.
- Esikoulukyyditys
Perusopetuslain mukaan esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoitosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoitosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia.

Kunnan harkinnanvaraisen päätöksen perusteella esiopetuksessa oleva saa koulukyydityksen yli 3 km:n matkalta (0-6 luokat), 0-3 luokkalaiset saavat kyydityksen myös 2-3 km:n matkalta 1.11.-28.2. välisenä aikana.

6. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN LASTEN ESIOPETUS

6.1. ERITYINEN TUKEA

Esiopetuksessa erityistä tukea tarvitsevat lapset, joiden kehityksen, kasvun ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet sairauden, vamman tai toimintavajavuuden vuoksi. Lisäksi erityisen tuen piiriin kuuluvat lapset, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea kasvulleen. Erityiseen tukeen ovat oikeutettuja myös lapset, joilla on päivähoiton, opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoiden ja huoltajan mukaan kehityksessään oppimisvalmiuksiin liittyviä riskitekijöitä. Lisäksi erityistä tukea esiopetuksessa tulee antaa lapsille, jotka ovat pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä tai joiden perusopetuksen aloittamista on päätetty siirtää vuotta myöhemmäksi, sekä lapset, jotka otetaan tai siirretään erityisopetukseen esiopetuksen aikana. Erityisen tuen tulee sisältää oppimisvaikeuksien varhaiseen tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja kuntouttamiseen liittyvät tarpeelliset toimet.

6.2. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAN LAPSEN OPETUKSEN YKSILÖLLISTÄMINEN

Erityistä tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan esiopetuksen ja kuntoutuksen suunnitelma (kuntoutussuunnitelma/HOJKS) yhdessä huoltajan ja tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. Suunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvat alueet ja oppimisvalmiuksiin liittyvät riskitekijät. Suunnitelman tulee sisältää lapsen yksilölliset, konkreettiset tavoitteet, soveltuvat oppimismenetelmät, sisällöt ja oppimisympäristöön liittyvät muutostarpeet sekä oppilaan saamat tuki- ja kuntoutuspalvelut. Kaikista em. kirjataan niistä vastaavat tahot ja edistymisen seuranta ja arviointi.

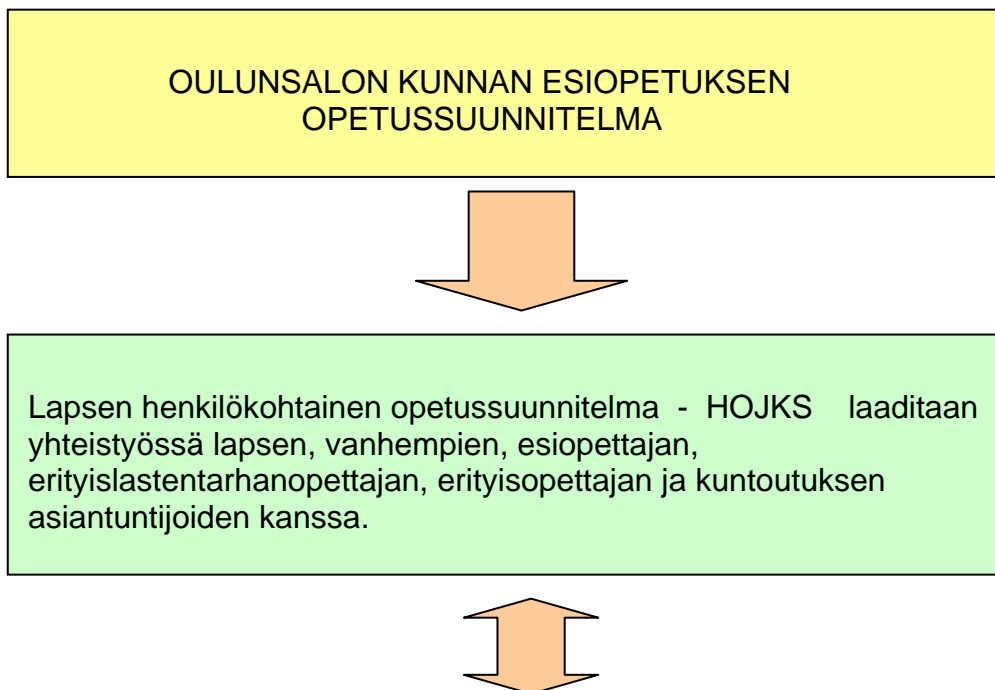
Erityisopetus esikoulun aikana järjestetään muun opetuksen yhteydessä samanaikaisopetuksena tai pienryhmä- ja yksilötyöskentelynä siten että lapsi voi mahdollisimman täysipainoisesti osallistua ryhmän toimintaan. Erityistä tukea tarvitseville lapsille on muodostettu oma tuetun esiopetuksen (TEO) ryhmä.

Esiopetusta voidaan antaa myös pienryhmissä. Esiopetuksen opetusryhmiä muodostettaessa tulee huomioida erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä ryhmässä. Tällöin ryhmäkoko pienennetään tai ryhmään tarvitaan avustaja.

6.3. TOIMINTAPERIAATTEITA

Toimintaperiaatteena on mahdollisimman varhainen asioihin tarttuminen ja tarvittaessa tutkimuksiin ohjaaminen yhteistyössä koulun, päivähoidon, terveyden huollon ja perheen kanssa. Lapsen parhaaksi työskennellään perhekeskeisesti ja moni ammatillisesti. Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan siirtyessä esiopetuksesta perusopetukseen, on siirron tapahduttava yhteistyössä lapsen huoltajien, esiopetuksesta vastaavan henkilöstön ja kuntouttavien tahojen kanssa. Erityisopetus järjestetään siten että, koulujen erityisopettajat vastaavat koulujen esiopetusryhmissä olevista lapsista. Kiertävän erityislastentarhanopettajan vastuulla ovat päiväkodeissa esiopetusta saavat lapset, myös yksityisissä päiväkodeissa olevat.

ESIOPETUSVAIHE: - esiopetus päivähoidossa ja koulussa

KIERTÄVÄ ERITYISLASTENTARHANOPETTAJA PÄIVÄHOIDOSSA:

- tukee HOJKS:ssa sovittua kuntoutusta esiopetuksen ohella
- tiedottaa esiopettajalle ja vanhemmille lapsen edistymisestä
- huolehtii säännöllisistä tapaamisista vanhempien ja muiden lasta hoitavien tahojen kanssa
- konsultoi, havainnoi ja ohjaa lapsen opettajaa, jotta lapsen yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduksi
- selvittää yhdessä lapsen vanhempien, mahdollisten erityistyöntekijöiden, koulun erityisopettajan ja lapsen esiopetuksesta vastaavan esiopettajan kanssa kullekin lapselle parhaan koulumuodon ja tukee lasta ja perhettä siirtymävaiheessa
- erityislastentarhanopettaja ja erityisopettajat tekevät yhteistyötä kulloistenkin resurssien mukaan

7. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIEN ESIOPETUS

7.1. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN LASTEN ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Esiopetuksessa otetaan huomioon saamenkieliset, romanikieliset, viittomakieliset ja maahanmuuttajat. Esiopetus järjestetään tapauskohtaisesti lain velvoittamissa puitteissa.

Esiopetuksen opetuskielestä on säädetty perusopetuslain 10 §:ssä (1288/99). Esiopetuksen opetuskielellä ja muulla kielellä annettava esiopetus muodostavat kokonaisuuden. Lasten taustat otetaan huomioon, vaikka opetuksessa toteutetaan esiopetuksen yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita. Lapsen identiteetin rakentumiselle on merkityksellistä, että myös hänen kulttuuriinsa kuuluvia asioita arvostetaan ja että ne näkyvät esiopetuksen arkipäivässä. Oman kulttuurin tukemisen tavoitteena on, että lapsi tulee tietoiseksi oman etnisen ryhmänsä kulttuuriperinnöstä ja oppii arvostamaan sitä.

Kulttuuria tukevan esiopetuksen päämääränä on omanarvontuntoinen, kulttuuristaan, taustastaan ja kielestään ylpeä, yhteiskuntaan integroitunut kaksikielinen ja -kulttuurinen aikuinen, joka kykenee siirtämään omaa kulttuuriperintöään lapsilleen.

8. ESIOPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN JA OPETUSSUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Kunta on velvollinen seuraamaan esiopetuksen toteutumista järjestämispaikasta riippumatta. Tämä on esiopetuksen ulkoista arviointia. Esiopetuksen järjestämisen ja opetussuunnitelman toteutumisen arvioinnissa käytetään päiväkodeissa valtakunnallisia ja kuntakohtaisia laadunhallinnan arviointimenetelmiä. Kouluissa tapahtuvaa esiopetusta arvioidaan opetustoimen oman arviointijärjestelmän kautta. Ulkoiseen arviointiin osallistuvat myös lapsen huoltajat.

Arviointi on luonnollinen osa päivittäistä työskentelyä. Se ohjaa suunnitelmien tarkistamiseen ja uusien tavoitteiden asettamiseen. Arviointiajattelu sisältyy kaikkeen esiopetusta antavassa yksikössä tapahtuvaan toimintaan.

Vuosittain laadittavassa työsuunnitelmassa huomioidaan mm. seuraavat arvioinnin kohteet:

- opetussuunnitelma
- lapsen kasvu ja oppiminen
- erityistä tukea tarvitsevien lasten tukitoimet
- oppimisympäristö: fyysinen, psyykinen, sosiaalinen
- resurssit
- koulutus
- johtajuus

Sisäisellä suunnitelmallisella arvioinnilla lisätään päiväkodin ja koulun henkilökunnan, lasten, huoltajien ja sidosryhmien tietoisuutta yhteisistä tavoitteista ja päämääristä.

Se mihin lapsi- ja oppimiskäsitykseen kasvatus- ja opetustyö perustuu määrittävät ne menetelmät, joilla oppimistapahtumaa ohjataan.

Kun oppimisessa korostuvat lapsen omat kokemukset ja yhteistoiminnallinen oppimisprosessi arvioinnin täytyy kohdistua näihin ja tukea niiden kehittymistä.

Esi- ja alkuopetuksen suunnitelmallinen kehittäminen sisällöllisesti yhtenäiseksi jatkumoksi lapsen elinikäisen oppimisen tiellä vaatii panostusta henkilökunnan jatkuvaan koulutukseen.